

Rozhovor s irským odborářem Denisem Rohanem

Denisi, o Irsku u nás moc často neslyšíme, jak vypadá tamní ekonomická situace?

Denis: Je to bláznivý příběh. Skoro třicet let, až do roku 2007, prožívalo Irsko velký hospodářský růst. Stát lákal zahraniční investory pobídkami a ti tak do Irska houfně přicházely. Rostly platy, byla prakticky nulová nezaměstnanost, lidé si brali velké hypotéky na drahé nemovitosti. Odborová organizovanost nebyla vysoká, ale v kolektivních smlouvách si lidé běžně vyjednávali vysoké bonusy. Zlom nastal v roce 2007, kdy na nás, jako jedny z prvních, dopadla současná krize. Začala v bankovním a realitním sektoru a přelila se do celé ekonomiky. Během krátké doby narostla nezaměstnanost na 15% a ceny nemovitostí klesly trojnásobně. Dost lidí se kvůli přemrštěným hypotékám dostává do dluhové pastí. Mnoho mladých lidí z Irska raději utíká. Všem zaměstnancům ve veřejném sektoru už vláda snížila platy o 15% - 17% a plánuje je snížit o dalších 7%, což by bylo pro někoho už likvidační. Kvůli rostoucím cenám a zavádění nových daní klesla životní úroveň průměrných rodin o 25 – 30%, to je ohromný skok. A to ještě nemusí být konec.

To jsou hrozivé zprávy. Jak se promítají do politické situace v zemi?

Denis: V současné době máme velkou koalici pravicové strany Fine Gael a levicových Labouristů (sociálních demokratů), kteří jsou ale v koalici za ty slabší otloukánky a pomáhají schvalovat sociální škrty a neoliberální reformy. Jejich podpora klesá a levicoví voliči místo nich přecházejí k Sinn Féin, což bylo historicky politické křídlo Irské republikánské armády. K Sinn Féin přecházejí hlavně mladí voliči, kteří si už nepamatují útoky IRA. Rozmáhá se také korupce a lidé jsou s politickou situací celkově nespokojeni. V listopadu loňského roku se dokonce v Dublinu konala protivládní demonstrace, první svého druhu po desítkách let.

Jak se v této atmosféře daří vašim odborům IMPACT?

Denis: IMPACT vznikl v roce 1991 sloučením třech menších odborových svazů zaměstnanců ve veřejném sektoru. Tenkrát jsme měli 21.000 členů. V roce 2007 to bylo 63.000 členů, takže trojnásobek. Jednak rostl počet státních zaměstnanců, ale hlavně se nám díky aktivitě dařilo přitahovat nové (zejména mladé) lidi. Po roce 2007 ale přišlo propouštění, snižování platů a nátlaky na zaměstnance. Na to lidé (a nutno říct, že ani odbory) nebyli moc připraveni. Členská základna nám tak poklesla o několik tisíc lidí. Ale stále jsme největším odborovým svazem veřejné sféry a snažíme se naše zaměstnance co nejlépe hájit a učíme je aktivní obraně svých práv.

V tom vám držíme palce. Máte na základě vašich zkušeností nějaké rady, jak lépe budovat aktivní odbory?

Denis: Na to podle mě neexistuje univerzální recept, situace na každém pracovišti je jiná a hodně záleží třeba i na postavě vedoucího, jak dokáže komunikovat se svými podřízenými a s odbory a jak dokážou oni komunikovat s ním. Obecně lidem radíme, aby se situací na svých pracovištích více zabývali, aby se s kolegy bavili o tom, co je v práci štvé, co jim vyhovuje a co by chtěli změnit. Hlavně mladí lidé dnes prací jakoby proplouvají a nestarají se tolik o podmínky, v rámci kterých pracují. To je ale velká chyba a je na nás, starších a zkušenějších, abychom jim vysvětlili důležitost odborů a na praktickém příkladu ukázali, že mít v práci aktivní odbory je prostě výhodné. Sám vím, že je to často těžká a nevděčná práce, ale pokud mají odbory přežít, musíme to mladé lidi naučit.

Roman Petrenko

Mladí odboráři OS SOO